

Granskning av arbetet med trygghet och studiero

På vårt uppdrag har PwC genomfört en granskning av nämnden för utbildning, kultur och fritids arbete med trygghet och studiero. Granskningens syfte är att undersöka om nämnden för utbildning, kultur och fritid säkerställer att arbetet med trygghet och studiero sker på ett ändamålsenligt sätt.

Granskningen visar att nämndens arbete med elevenkäten har skapat förutsättningar för att kartlägga elevers trygghet, trivsel och studiero. Det finns en struktur för att följa upp arbetet med trygghet och studiero, inklusive kränkningar, på ett strukturerat och systematiskt sätt. Uppföljningen omfattar skriftligt underlag och muntlig information. Vi ser positivt på att rapportering görs till nämndens arbetsutskott, men noterar att rapporteringen till nämnden som helhet inom området trygghet och studiero kan utvecklas, då den inte fullt ut ger nämnden en samlad och jämförbar bild av enheternas arbete och utmaningar kopplat till trygghet och studiero. Till exempel är det inte möjligt att urskilja enskilda enheters arbete och utmaningar i de dokument som redovisas till nämnden.

Av den protokollsgenomgång som genomförts i granskningen framgår att nämnden har tagit del av två av sex enheters kvalitetsredovisningar (där analys ingår). Därtill har kvalitetsdialoger med dessa två skolor samt ytterligare en skola redovisats. Dokument på huvudmannanivå som har redovisats för nämnden innehåller i viss omfattning en analys. Granskningen visar därmed att den rapportering som görs avseende analyser kan utvecklas. Vi ser det som positivt att arbetet med trygghet och studiero har kopplats samman med skolfrånvaro. **Dock framgår det inte att trygghet och studiero på samma tydliga sätt följs upp och analyseras tillsammans med elevers kunskapsresultat för att förstå hur och i vilken omfattning dessa resultat påverkar varandra.**

Av dokumentation och intervjuer framgår att åtgärder planeras och vidtas på skolenheterna med syfte att stärka elevers trygghet och studiero. Av granskningen har det dock inte framkommit att det finns någon systematisk och/eller strukturerad uppföljning eller kontroll, där nämnden säkerställer att skolorna vidtar åtgärder med anledning av de eventuella brister avseende trygghet och studiero som har identifierats.

Vi ser positivt på att det pågår en bred och långsiktig utbildningsinsats som svar på brister avseende trygghet och studiero. Nämnden har informerats om satsningen, vilket vi bedömer är att likställa med att nämnden har fattat beslut om den. Av granskningen har det inte framkommit att nämnden på annat sätt har fattat beslut om att vidta åtgärder rörande trygghet och studiero. **Det har inte heller framkommit att nämnden har planerat att följa upp att utbildningsinsatsen har avsedd effekt på kort respektive lång sikt.**

Den samlade bedömning i granskningen är att nämnden för utbildning, kultur och fritid inte helt säkerställer att arbetet med trygghet och studiero sker på ett ändamålsenligt sätt. Med utgångspunkt i de förbättringsområden som identifierats i granskningen lämnas två rekommendationer som framgår av revisionsrapporten.

2022-01-14

Kommunrevisionen

Till nämnden för utbildning, kultur och fritid
Kommunfullmäktige och kommunstyrelsen för kännedom

Kommunrevisionens beslut

Revisorerna beslutade på sitt sammanträde den 14 januari att skicka revisionsrapporten till nämnden för utbildning, kultur och fritid för svar och till kommunfullmäktige och kommunstyrelsen för kännedom.

Revisorerna förväntar sig ett svar från nämnden för utbildning, kultur och fritid med kommentarer och redovisning av vilka åtgärder som kommer att vidtas, utifrån de rekommendationer som ges i rapporten. Svaret bör vara revisorerna tillhanda senast 2022-04-08.

För revisorerna i Götene kommun

Peter Legendi

Ordförande

Bilaga, Granskning av nämnden för utbildning, kultur och fritids arbete med trygghet och studiero, PwC 2021.

Deltagare

GÖTENE KOMMUN 212000-1652 Sverige

Signerat med Svenskt BankID

Namn returnerat från Svenskt BankID: PETER LEGENDI

Peter Legendi
Förtroendevald revisor

2022-01-17 11:09:47 UTC

Datum

Leveranskanal: E-post

Granskning av nämnden för utbildning, kultur och fritids arbete med trygghet och studiero

Götene kommun

Januari 2022

Projektledare Jenny Nordqvist

Projektmedarbetare Caroline Tham Johansson

Kvalitetssäkrare Peter Aschberg

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Götene kommun genomfört en granskning av nämnden för utbildning, kultur och fritids arbete med trygghet och studiero. Granskningens syfte är att undersöka om nämnden för utbildning, kultur och fritid säkerställer att arbetet med trygghet och studiero sker på ett ändamålsenligt sätt.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att nämnden för utbildning, kultur och fritid **inte helt** säkerställer att arbetet med trygghet och studiero sker på ett ändamålsenligt sätt.

Nedan ses bedömning för varje revisionsfråga. För fullständiga bedömningar se respektive revisionsfråga i rapporten eller det avslutande avsnittet "Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor".

Revisionsfrågor	Bedömning
Följer nämnden på ett tillräckligt sätt upp skolornas arbete med trygghet och studiero i huvudmannens systematiska kvalitetsarbete?	Delvis
Får nämnden del av de analyser som skolorna och förvaltningen gör av skolornas arbete med trygghet och studiero?	Delvis
Säkerställer nämnden att skolenheterna vidtar åtgärder med anledning av de eventuella brister som har identifierats avseende trygghet och studiero?	Nej
Vidtar utbildningsnämnden aktiva åtgärder med anledning av eventuella brister som har identifierats avseende trygghet och studiero?	Delvis

Rekommendationer

Utifrån granskningens iakttagelser och bedömningar lämnar vi följande rekommendationer till nämnden för utbildning, kultur och fritid:

- Utveckla analysen av resultaten i grundskolan med syfte att förstå hur och i vilken omfattning kunskapsresultat och trygghet och studiero påverkar varandra.
- Skapa en tydlig uppföljning eller kontroll för att kunna säkerställa att skolorna, efter uppföljning och analys av trygghet och studiero, vidtar adekvata åtgärder med anledning av de eventuella brister avseende trygghet och studiero som har identifierats.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Inledning	3
Granskningsresultat	5
Grundskolan i Götene kommun	5
Uppföljning och analys av trygghet och studiero	6
lakttagelser	6
Bedömning	10
Bedömning	10
Skolenheternas åtgärder	11
lakttagelser	11
Bedömning	13
Utbildningsnämndens åtgärder	13
lakttagelser	13
Bedömning	14
Samlad bedömning	16
Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor	16
Bilaga. Nationell statistik	17

Inledning

Bakgrund

Enligt skollagen kap 5, § 3 ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Av Skolinspektionens senast genomförda enkätundersökning 2018 framgår att Götene kommun (åk 5) har ett lägre resultat avseende trygghet och studiero i jämförelse med riket.

Mot denna bakgrund och sin riskanalys för år 2021 har revisorerna beslutat att genomföra en granskning av om nämnden för utbildning, kultur och fritid säkerställer att arbetet med trygghet och studiero sker på ett ändamålsenligt sätt.

Syfte och revisionsfrågor

Granskningen syftar till att undersöka om nämnden för utbildning, kultur och fritid säkerställer att arbetet med trygghet och studiero sker på ett ändamålsenligt sätt.

Följande revisionsfrågor svarar mot syftet:

1. Följer nämnden på ett tillräckligt sätt upp skolornas arbete med trygghet och studiero i huvudmannens systematiska kvalitetsarbete?
2. Får nämnden del av de analyser som skolorna och förvaltningen gör av skolornas arbete med trygghet och studiero?
3. Säkerställer nämnden att skolenheterna vidtar åtgärder med anledning av de ev. brister som har identifierats avseende trygghet och studiero?
4. Vidtar nämnden aktiva åtgärder med anledning av ev. brister som har identifierats avseende trygghet och studiero?

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar.

- Kommunallagen 6:6 (nämndens ansvar)
- Skollagen 3:4 (Huvudmannen ansvar att planera, följa upp och utveckla utbildningen) samt 5:3 (trygghet och studiero)
- Diskrimineringslagen Kap 3 (Arbetet med aktiva åtgärder)

Avgränsning

Granskningen avser i huvudsak år 2021. Revisionsobjekt är nämnden för utbildning, kultur och fritid och granskningen omfattar grundskolan. Granskningen omfattar läsåret 20/21.

Metod

Dokumentgranskning har skett av huvudmannens dokumenterade uppföljningar av trygghet och arbetsro (inkluderat arbetet med aktiva åtgärder mot diskriminering) och dokumenterade åtgärder (här granskas särskilt aktiva insatser inför läsåret 20/21). Därtill har en genomgång skett av nämndens protokoll och underliggande handlingar.

För att verifiera att det finns en koppling mellan enheternas och huvudmannens systematiska kvalitetsarbete görs en dokumentgranskning av ett urval av skolenheters

(totalt tre skolenheter) dokumenterade systematiska kvalitetsarbete för läsåret 2020/2021 samt början av hösten 2021. Granskningen fokuserar endast på områdena trygghet och studiero.

Digitala intervjuer har genomförts med nämndens presidium, sektorschef samt rektorer från utvalda skolenheter.

De utvalda skolenheterna är Prästgårdsskolan F-6, Källby gård F-6 samt Liljestensskolan 2 (en skolenhet för elever åk 7-9).

De intervjuade har beretts möjlighet att sakgranska rapporten.

Granskningsresultat

Grundskolan i Götene kommun

Nämnden för utbildning, kultur och fritid har det samlade ansvaret för bland annat grundskolan i Götene kommun. Som huvudman har nämnden ansvar för kvalitet och ekonomi för de sex kommunala grundskolorna. För läsåret 2020/2021 omfattade de sex grundskolorna 1334 elever.

Nationell statistik

Nationell statistik avseende elevers kunskapsresultat

Statistik avseende elevers kunskapsresultat i årskurs 6 och 9 redovisas i tabell 1-4 i Bilaga 1.

I statistiken går att utläsa att andel elever som uppnått kunskapskraven i alla ämnen i årskurs 6 varierar mellan skolenheterna. Läsåret 2020/21 var den största skillnaden mellan enheterna 16,4 procentenheter i årskurs 6. Andelen elever som uppnått kunskapskraven i ämnena engelska, matematik och svenska är relativt jämn på totalnivå i årskurs 6 och 9. Däremot finns tydliga skillnader mellan gruppen flickor respektive pojkar i årskurs 6, i exempelvis ämnet svenska. Skillnaden mellan flickor och pojkar är närmare 13 procentenheter.

Nationell statistik avseende elevers trygghet och studiero

Resultatet av Skolinspektionens Skolenkät våren 2021 för sex skolenheter¹ redovisas i tabell 5-10 i Bilaga 1. Skalan är tiogradig och ett högt indexvärde indikerar en positiv uppfattning.

När det gäller trygghet, studiero och att förhindra kränkningar finns det skillnader mellan enheterna samt mellan gruppen flickor och gruppen pojkar i årskurs 5 och 9. Indexet för *studiero* åk 5 och åk 9 för samtliga medverkande är generellt lägre jämfört med indexen för *trygghet* och *förhindra kränkningar*. Det noteras också att indexet genomgående varierar i olika grad mellan skolenheterna och mellan flickor och pojkar. Ett exempel på skillnader mellan skolenheterna är årskurs 5 och studiero; Prästgårdsskolans totalindex är 7,3 i jämförelse med Källby gårds index på 4,5 och Lundabygns index på 4,4.

Skolinspektionens kvalitetsgranskning år 2020

Under våren 2020 genomförde Skolinspektionen en kvalitetsgranskning av grundskolan i Götene kommun. Av Skolinspektionens beslut (2020-04-20) framgår att granskningen identifierade två utvecklingsområden:

- *Huvudmannens analys av studieresultat och trygghet* - Skolinspektionen anger att huvudmannen behöver utveckla sina analyser av skillnader och variationer mellan skolenheter. Detta för att identifiera styrkor och utvecklingsområden, samt tydliggöra samband mellan orsaker och resultat inom hela grundskoleverksamheten.

¹ Liljestensskolan redovisas som två enheter och för Lunden saknas underlag på grund av för få svar.

- *Huvudmannens kompensatoriska arbete* - Skolinspektionen anger att huvudmannen behöver utveckla sin analys och uppföljning, genom ett aktivt och löpande uppföljningsarbete, över hur de kompensatoriska åtgärderna i form av resursfördelning och åtgärder i grundskolan leder till faktiska förbättringar av elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Enligt Skolinspektionens beslut skulle Götene kommun senast 2020-12-14 redovisa vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån identifierade utvecklingsområden och resultatet av dessa åtgärder.

Skolinspektionens kvalitetsgranskning berörs vidare i revisionsfråga 5 *Åtgärder*.

Revisionsgranskning år 2019

Under våren 2019 genomfördes på uppdrag av kommunens revisorer en granskning av nämnden för utbildning, kultur och fritid avseende styrning och utveckling av utbildningen i grundskolan. Granskningen mynnade ut i rekommendationer, däribland att säkerställa att det systematiska kvalitetsarbetet utvecklas på enhetsnivå och på huvudmannanivå för att nämnden i än högre grad ska få en samlad och tydlig bild av enheternas behov. En sådan bild gör det möjligt för nämnden att säkerställa att de insatser som planeras och genomförs är adekvata.

Uppföljning och analys av trygghet och studiero

Revisionsfråga 1: Följer nämnden på ett tillräckligt sätt upp skolornas arbete med trygghet och studiero i huvudmannens systematiska kvalitetsarbete?

Revisionsfråga 2: Får nämnden del av de analyser som skolorna och förvaltningen gör av skolornas arbete med trygghet och studiero?

lakttagelser

Kartläggning av trygghet och studiero

Vid intervjuer med rektorer beskrivs att det på enheterna finns olika arbetssätt för att kartlägga elevers trygghet och studiero. Till exempel genomförs årliga trygghetsvandringar eller intervjuer med elever.

Elevers trygghet och studiero kartläggs därtill genom en årlig kommungemensam trygghet- och studieroenkät som besvaras av samtliga elever i årskurs F-9. Enkäten behandlar bland annat områdena *trygghet och trivsel* samt *studiero*. Resultatet redovisas på totalnivå (samtliga elever) samt för gruppen flickor respektive pojkar.

Nämndens struktur för uppföljning och analys av trygghet och studiero

Nämndens uppföljning av skolornas arbete med trygghet och studiero regleras i följande dokument:

- *Systematiskt kvalitetsarbete för sektor Barn och Utbildning*
- *Handlingsplan Sektor Barn och utbildning 2021*
- *Rutin för anmälan till huvudman vid diskriminering och/eller kränkande behandling*

Nämndens struktur för att följa upp skolornas arbete med trygghet och studiero framgår i dokumentet *Systematiskt kvalitetsarbete för sektor Barn och Utbildning* (odaterad). I dokumentet redogörs nämndens mål för det systematiska kvalitetsarbetet samt hur det

systematiska kvalitetsarbetet i Götene kommun genomförs. För kvalitetsarbetet finns ett årshjul och det framgår att verksamhetens resultat ska följas upp och utvärderas i delårsrapport, delårsbokslut, årsbokslut samt enheternas och huvudmannens kvalitetsredovisningar. Vidare framgår att uppföljning och utvärdering av arbetet med trygghet och studiero ska ske i november, då dokumentet *Normer och Värden (NoV)* ska upprättas av rektorer och lämnas till staben. I september ska enheternas kvalitetsredovisningar för föregående läsår vara klara och i dessa ingår *Normer och Värden* som ett avsnitt. Av dokumentet framgår därutöver att nämnden tillsammans med sektorschefer och personal genomför fyra kvalitetsdialoger varje år. Höstens kvalitetsdialoger har fokus på normer och värden samt resultat, utveckling och lärande. Vårens kvalitetsdialoger fokuserar på resultat, utveckling och lärande samt övergångar, samverkan, omvärld eller inflytande och ansvar. Enligt uppgift dokumenteras inte resultatet av kvalitetsdialogerna.

Vid intervjuer anges att skolchef och kvalitetsutvecklare besöker varje område och enhet och möter rektorer och ledningsgrupper. Mötet beskrivs utgöra underlag till kvalitetsredovisningen på huvudmannanivå.

Granskningen har tagit del av *Handlingsplan Sektor Barn och utbildning år 2021* (odaterad). Planen innehåller politiska mål, önskvärt resultat, planering av åtgärder/insatser samt utvärdering av målen. För verksamhetsmålet "Barn, elever och vårdnadshavare ska känna tillit till utbildningen håller hög kvalitet. Barn och elever ges möjlighet att utvecklas mot målen, så långt som möjligt, utifrån sina förutsättningar" anges följande:

- Önskvärt resultat: "Barn och elever upplever trygghet och känner trivsel i våra verksamheter" samt "Utbildningen har tydligt kunskapsfokus där kunskap vilar på delarna fakta, förståelse, färdighet och förtrogenhet".
- Utvärdering: Skolenkät, anmälda ärenden om kränkande behandling, nationella prov, tester, diagnoser, betyg samt kvalitetsdialoger.

Utöver ovan nämnda dokument finns *Rutin för anmälan till huvudman vid diskriminering och/eller kränkande behandling* (odaterad). Av rutinen framgår att varje rektor ansvarar för att det utarbetas rutiner på skolenheten för hur personalens anmälningsplikt ska hanteras så att rektor snarast får vetskap om att en elev har känt sig kränkt. Anmälningsskyldigheten omfattar alla händelser där en elev upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling. När rektor får kännedom om att ett barn har blivit utsatt för kränkning eller trakasserier anmäls detta snarast till huvudmannen. Anmälan sker via en blankett och skickas digitalt till barn- och utbildningsnämndens registrator samt barn- och elevhälsochef. Anmälningarna ska sammanställas och rapporteras till nämnden. Det framgår inte med vilken frekvens anmälningarna ska rapporteras till nämnden. Det framgår inte heller något om utredning av faktisk kränkning och/eller åtgärder.

Dokumenterad uppföljning och analys av trygghet och studiero

Dokumenterade uppföljningar och analyser avseende elevers trygghet och studiero på enhetsnivå och huvudmannanivå har efterfrågats.

Tre kvalitetsredovisningar på enhetsnivå för läsåret 2020/2021 har inkommit. Kvalitetsredovisningarna följer samma struktur och samtliga dokument innehåller en redogörelse och analys av trygghets- och trivselenkäten. Utöver enkätresultat, innehåller dokumenten ingen annan statistik avseende trygghet och/eller studiero. Kvalitetsredovisningarna innehåller statistik rörande kränkingsärenden med en tillhörande analys. Vid intervjuer beskrivs att analyser är ett identifierat utvecklingsområde.

Följande dokument på huvudmannanivå har inkommit:

- *Normer och värden - Kommunsammanställning*
- *Kunskap/Omsorg, utveckling och lärande - Kommunsammanställning*

Dokumentet *Normer och värden - Kommunsammanställning* (2021-01-08) innehåller en sammanfattning av grundskolans självskattning och analys utifrån fem kriterier med bäring på normer och värden som är hämtade från BRUK². Därefter redovisas varje skolenhets resultat av arbetet med normer och värden. Dokumentet innehåller statistik på skolnivå, redovisad för flickor respektive pojkar avseende diskriminering och kränkning samt en analys i vilken det lyfts att det är problematiskt att göra en analys eftersom mätperioden är kort. Resultatet från elevenkäten redovisas med tillhörande analys. Dokumentet innehåller ingen sammanställning av identifierade brister på aggregerad nivå, det vill säga för två eller flera grundskoleenheter. Däremot avslutas dokumentet med en lista över identifierade utvecklingsområden för respektive grundskola. För tre skolenheter lyfts studiero som ett utvecklingsområde. På en skolenhet lyfts trygghet som ett utvecklingsområde.

Därtill har dokumentet *Kunskap/Omsorg, utveckling och lärande - Kommunsammanställning* (2021-03-20) inkommit. Vid genomgång av dokumentet framgår att studiero lyfts i samband med att kunskapsresultaten i årskurs 3 på en skolenhet analyseras. Studiero lyfts även, som ett identifierat utvecklingsområde, då kunskapsresultatet för årskurs 7 redovisas. Vid genomgången framgår därtill att elevernas trygghet inte lyfts fram i analysen av elevers kunskapsresultat.

Vid genomgång av protokoll från nämndens sammanträden för perioden augusti 2020 till och med oktober 2020 noteras att ytterligare dokument har upprättats på huvudmannanivå:

- *Kvalitetsrapport, Normer och värden, 2020*
- *Kvalitetsredovisning sektor barn och utbildning 2020*

Kvalitetsrapport, Normer och värden, 2020 (odaterad) är upprättat med det ovan beskrivna dokument *Normer och värden - Kommunsammanställning* som grund. Kvalitetsrapporten innehåller nämndsmål med tillhörande önskvärt resultat (se avsnitt *Nämndens struktur för uppföljning och analys av trygghet och studiero*). Rapporten

² Bruk är ett verktyg för självskattning som kan användas i kvalitetsarbetet. Självskattningen ger insikt om vilken grad av måluppfyllelse och vilka kvaliteter verksamheterna har i förhållande till de nationella styrdokumenterna. Information om BRUK:
<https://www.skolverket.se/skolutveckling/inspiration-och-stod-i-arbetet/stod-i-arbetet/bruk---verktyg-for-sjalvskattning>

innehåller inte någon statistik avseende trygghet och/eller studiero. Däremot beskrivs enkätresultatet som "bra" och att många elever har någon att vara med och att de känner sig trygga på rasten. Det lyfts därtill att studieron inte är tillfredsställande. Utöver detta innehåller rapporten en beskrivning av det arbete som har utförts, till exempel att en plan för trygghet och studiero har tagits fram samt att arbete har gjorts för ökad likvärdighet inom och mellan skolor. Det beskrivs att det är svårt att analysera statistik över diskriminering och kränkningar. Viss analys ingår dock i rapporten, till exempel "i de fall det finns oroande frånvaro beror den till stor del på psykisk ohälsa".

Kvalitetsredovisning sektor barn och utbildning 2020 (odaterad) innehåller inte någon statistik avseende trygghet och/eller studiero. Däremot lyfts normer och värden inklusive trygghet och studiero fram som utvecklingsområden inför läsåret 2020/2021.

Vid intervjuer beskrivs att högstadiet har haft en stor del av undervisningen på distans under det senaste året, vilket har skapat en kunskapsförlust samt en förlust i den sociala gemenskapen. Det beskrivs även att en del av eleverna trivdes bättre med distansundervisningen än den ordinarie undervisningen på plats i skolans lokaler. Dessa effekter av covid-19-pandemin framgår inte av inkommen dokumentation.

Nämndens uppföljning och analys av trygghet och studiero

Vid genomgång av nämndens sammanträdesprotokoll för perioden augusti 2020 till och med oktober 2021 framgår att redovisning till nämnden avseende trygghet och studiero har skett vid följande sammanträden:

- 2020-11-26 §§ 130 och 131 - Prästgårdsskolans kvalitetsredovisning för läsåret 2019-2020 redovisades. Av protokollet framgår att skolan har haft två trygghetsvandringar med elever och personal under läsåret. Det framgår att det har skett ett arbete med att implementera likabehandlingsplanen med fokus på vissa områden i de klasser där det har bedömts ha funnits behov av det. Även Liljestensskolans kvalitetsredovisning (för samma läsår) redovisades. Av protokollet framgår att vissa resultat från elevenkäten presenterades, att det pågår ett relationsbyggande arbete, att kränkningar hanteras skyndsamt samt att studiero är ett identifierat utvecklingsområde.
- 2021-02-25 §§ 12, 13 och 14 - Nämnden tog del av kommunens resultat i Kommunens Kvalitet i Korthet (KKiK) för år 2020 där ett av nyckeltalen berör nöjdheten bland elever i årskurs 9. Därtill redovisas *Kvalitetsrapport, Normer och värden, 2020* (se tidigare avsnitt) samt *Kvalitetsredovisning sektor barn och utbildning 2020* (se tidigare avsnitt).
- 2021-08-26 § 90 Nämnden informerades om att det har varit lite oroligt bland nya elever i årskurs sju på Liljestensskolan innan skolstarten, vilket verksamheten beskrivs arbeta med att förbättra.
- 2021-09-23 §§ 105 och 106 Kvalitetsdialog barn och utbildning 2021 redovisades. Av protokollet framgår att kvalitetsdialogen avsåg Liljestensskolan, Källby gård och Prästgårdsskolan. För Liljestensskolan anges att "läsårets resultat vad gäller trygghet och trivsel visar på att fler elever nu upplever att de har förtroende för någon vuxen i personalgruppen. Elevernas upplevelser av hot och utsatthet för kränkningar har fortsatt att minska. Det finns fortfarande områden på skolan och situationer som eleverna kan hamna i som upplevs mindre trygga, exempelvis omklädningsrum (om eleverna använder mobilerna), vid cykelstället kring bron, i korridorerna och

parkeringen”. Som övergripande utvecklingsområden för läsåret 2021/2022 lyfts bland annat Normer och värden såsom “Fullföljda studier genom trygghet och studiero” samt “Likvärdig undervisning”. Det framgår inte om utvecklingsområdena omfattar en, flera eller samtliga skolenheter i kommunen. Därtill informerade skolchefen om att arbetet med trygghet och studiero fortsätter på skolenheterna samt att arbetet tidigare har skett på ledningsnivå, men det ska övergå till verksamhetsnivå.

Vid intervjuer beskrivs det som positivt att den formella rapporteringen kompletteras med muntlig information från verksamhetsrepresentanter i samband med ovan nämnda sammanträden. Vid intervjuer beskrivs även att vägen mellan enheterna och politiken är kort och att politikens verksamhetsbesök skapar kännedom om vad som händer på enheterna. Vidare beskrivs att nämnden genom rapporteringen får en samlad bild av elevernas trygghet och studiero, förutsatt att de läser de dokument förvaltningen har förmedlat.

Vid intervjuer beskrivs vidare att oroande frånvaro samt kränkingsärenden redovisas för nämndens arbetsutskott. Eftersom informationen är detaljerad och kommunen är relativt liten, har nämnden valt att rapportering sker till arbetsutskottet och inte till nämnden, vars sammanträden protokollförs. Det beskrivs vidare att arbetsutskottet förmedlar kontentan av redovisningen till sina partikamrater.

Bedömning

Revisionsfråga 1: Följer nämnden på ett tillräckligt sätt upp skolornas arbete med trygghet och studiero i huvudmannens systematiska kvalitetsarbete?

Delvis.

Genom den årliga kommungemensamma elevenkäten har förutsättningar skapats för att kartlägga elevers trygghet, trivsel och studiero. Det finns en tydlig, dokumenterad och väl förankrad struktur för att följa upp arbetet med trygghet och studiero, inklusive kränkningar, på ett strukturerat och systematiskt sätt. Uppföljningen omfattar såväl skriftligt underlag som muntlig information. Dokumentationen på enhetsnivå och huvudmannanivå innehåller uppföljning av arbetet med trygghet och studiero och kan, i sin helhet, ge en bild av enskilda enheters eventuella brister inom området. Vi ser positivt på att rapportering görs till nämndens arbetsutskott, men noterar att rapporteringen till nämnden som helhet inom området trygghet och studiero kan utvecklas då den inte fullt ut ger nämnden en samlad och jämförbar bild av enheternas arbete och utmaningar kopplat till trygghet och studiero. Till exempel är det inte möjligt att urskilja enskilda enheters arbete och utmaningar i de dokument som redovisas till nämnden.

Bedömning

Revisionsfråga 2: Får nämnden del av de analyser som skolorna och förvaltningen gör av skolornas arbete med trygghet och studiero?

Delvis.

Av protokollsgenomgången framgår att nämnden har tagit del av två av sex skolenheters kvalitetsredovisningar (där analys ingår). Därtill har kvalitetsdialoger med dessa två skolor samt ytterligare en skola redovisats. De dokument på huvudmannanivå

som har redovisats för nämnden innehåller i viss omfattning en analys. Granskningen visar därmed att den rapportering som görs avseende analyser kan utvecklas.

Vi ser det som positivt att arbetet med trygghet och studiero har kopplats samman med skolfrånvaro. Dock framgår det inte att trygghet och studiero på samma tydliga sätt följs upp och analyseras tillsammans med elevers kunskapsresultat för att förstå hur och i vilken omfattning dessa resultat påverkar varandra.

Skolenheternas åtgärder

Revisionsfråga 3: Säkerställer nämnden att skolenheterna vidtar åtgärder med anledning av de eventuella brister som har identifierats avseende trygghet och studiero?

lakttagelser

Av inkommen dokumentation på enhetsnivå (kvalitetsredovisningar) för läsåret 2020/21 framgår att skolorna har identifierat olika brister avseende trygghet och studiero samt att åtgärder ska vidtas med anledning av dessa. Samtliga dokument har rubriken *Utvecklingsområden* där angelägna utvecklingsområden och förslag till åtgärder ska beskrivas. Följande brister och åtgärder framgår i skolornas kvalitetsredovisningar:

	Brist	Åtgärd
Skola A	<p><i>"Fullföljda studier genom trygghet och studiero där även likvärdig undervisning skall genomgå verksamheten".</i></p> <p>Det framgår inte om ovanstående är en identifierad brist eller om det är en planerad åtgärd.</p>	
Skola B	<i>Trygghetsarbetet på skolan behöver intensifieras...</i>	<i>"... detta kommer att göras genom utvecklingsarbetet som hela kommunen går in i: "Fullföljda studier".</i>
Skola C	<i>Fullföljda studier genom trygghet och studiero samt Trygghet och studiero</i>	<ul style="list-style-type: none"> ● <i>Fortsatt arbete med värdegrundsarbete</i> ● <i>Implementering i klasserna av den nya planen mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling</i> ● <i>Visionsarbete</i> ● <i>Konflikthantering</i> ● <i>Helén Jenvén</i>

Vid sakgranskning inkom skolornas handlingsplaner för läsåret 2021/22. Samtliga handlingsplaner har en gemensam inledning där politiska övergripande strategiska mål samt nämndens mål för perioden 2019-2022 anges. De mål med störst bäring på trygghet och studiero är:

- *Barn, elever och vårdnadshavare ska känna tillit till att utbildningen håller hög kvalitet.*
- *Barn och elever ges möjlighet att utvecklas mot målen, så långt som möjligt, utifrån sina förutsättningar.*

För ovanstående mål anges två indikatorer, varav den ena som *Barn och elever upplever trygghet och känner trivsel i våra verksamheter*. Flera mätmetoder anges, bland annat skolenkäten samt anmälda ärenden om kränkande behandling.

Efter den gemensamma inledningen konkretiseras nämndens mål i skolornas planer med *Önskvärt resultat, Planering* samt *Utvärdering*. Följande åtgärder och utvärderingsmoment framgår:

	Åtgärd	Utvärdering
Skola A	<ul style="list-style-type: none"> • Trygghets och trivselenkäten genomförs • Vi tar del av Helen Jenvens forskning, genomför kartläggningar och "krokar" arm med gemensamma regler på skolan. 	<ul style="list-style-type: none"> • Genomförda kartläggningar • Gemensamma regler upprättas
Skola B	<ul style="list-style-type: none"> • Aktualisera plan för studiero och fortsätta arbeta utifrån den. • Vuxna behöver röra sig mycket ute bland eleverna. • Fullföljda studier • Testa fadderverksamhet mellan åk 8 och åk 6. 	<ul style="list-style-type: none"> • Utvärdering och uppdatering av plan för studiero, september -21 (LG) • Trivselenkät • Utvecklingssamtalen • Betyg • Samtal i arbetslag/ämneslag
Skola C	<ul style="list-style-type: none"> • Kompetensutveckling med Helené Jenvén. • Förtydliga och förankra gemensamma gränser och regler. Reglerna ses över inför varje ny läsårsstart. • Närvaro av vuxna både mentalt och fysiskt. Rastvärdar, bussvärdar mm Kompisraster, läxhjälp, modersmålsundervisning. • Förhållningssätt, värdegrundsfrågor och regler är en stående punkt på arbetslagsplaneringarna. Vi ska stå för samma saker. • Schemalaggningen som fungerar både med lektioner och rasttider för alla. • Gemensamt ansvar för alla elever. • Trivselledare ansvarar för rastaktiviteter 2 dagar/vecka. • Trygghetsvandring genomförs en gång per termin. • EHT besöker klasserna enligt plan bl.a. implementering av likabehandlingsplan, observationer mm. 	<ul style="list-style-type: none"> • Trygghet- och trivselenkät ht-2021 • NoV ht-2021 • Klassråd, samtal efter raster • Utvecklingssamtal

Vid intervjuer beskrivs exempel på åtgärder som har vidtagits på skolenheterna utifrån vad respektive enhet har identifierat som brister. Exempel på åtgärder som lyfts är att det finns trygghetsteam på varje skola, att elevhälsan har arbetat med konsekvenser av sociala medier samt att skolorna har tagit in föreläsare för att öka kunskapen kring hur trygghet och studiero kan skapas. Därtill beskrivs att sexton stycken förstelärare i kommunen har fått extra handledning för att skapa en samsyn om vad studiero är.

Av skolenheternas planer framgår mål, indikator och mätmetoder med bäring på trygghet och studiero. Det har dock inte framgått i inkommen dokumentation, vid genomgång av protokoll eller vid intervjuer att det sker någon formaliserad uppföljning eller kontroll av att skolenheterna vidtar de åtgärder som framgår i skolenheternas upprättade dokumentation. Däremot beskrivs vid intervjuer att kommunens storlek är en styrka samt att det råder tillit och förtroende mellan verksamhet och nämnd.

Bedömning

Revisionsfråga 3: Säkerställer nämnden att skolenheterna vidtar åtgärder med anledning av de eventuella brister som har identifierats avseende trygghet och studiero?

Nej.

Av dokumentation och intervjuer framgår att åtgärder planeras och vidtas på skolenheterna med syfte att stärka elevers trygghet och studiero. Det har dock inte framkommit att det finns någon systematisk och/eller strukturerad uppföljning eller kontroll där nämnden säkerställer att skolorna vidtar åtgärder med anledning av de eventuella brister avseende trygghet och studiero som har identifierats.

Utbildningsnämndens åtgärder

Revisionsfråga 4: Vidtar utbildningsnämnden aktiva åtgärder med anledning av eventuella brister som har identifierats avseende trygghet och studiero?

lakttagelser

Identifierade brister

I resultatet från Skolinspektionens Skolenkät våren 2021 går det att utläsa att de olika enheternas resultat varierar avseende trygghet och studiero samt arbetet med att förhindra kränkningar. Därtill finns skillnader mellan flickor och pojkar. Skillnader mellan enheterna och mellan flickor och pojkar framgår även i statistik rörande kunskapsresultat.

Två av fyra upprättade dokument på huvudmannanivå (*Normer och värden - Kommunsammanställning* samt *Kunskap/Omsorg, utveckling och lärande - Kommunsammanställning*) innehåller identifierade utvecklingsområden på enskilda grundskolor. Av dessa dokument framgår därmed inte några identifierade brister på aggregerad nivå, det vill säga för två eller flera grundskoleenheter. Resterande dokument (*Kvalitetsrapport, Normer och värden, 2020* och *Kvalitetsredovisning sektor barn och utbildning 2020*) lyfter fram normer och värden och/eller trygghet och studiero som generella utvecklingsområden.

Vidtagna åtgärder

Vid genomgång av nämndens protokoll för perioden augusti 2020 till och med oktober 2021 framgår inte att nämnden har beslutat om några åtgärder med bäring på elevers trygghet och studiero och/eller arbetet med att förhindra kränkningar.

Vid genomgång av protokoll framgår dock att nämnden får verksamhetsrapporter vid varje sammanträde. I samband med dessa rapporter informerades nämnden 2020-10-22 § 117 att ett treårigt avtal kommer att skrivas med en expert på Skaraborgs kommunalförbund för kompetensutveckling kring skollnärvaro genom trygghet och studiero. 2021-02-25 § 24 informerades nämnden om att sektorn har tecknat ett sådant avtal. Kompetensutvecklingsinsatsen beskrivs närmare i dokumentet *Kompetensutvecklingsplan inför läsåret 2021/2022* (odaterad). Av dokumentet framgår bland annat att handledningstillfällen är inplanerade under hösten (2021) med fokus på fullföljda studier genom trygghet och studiero. Kompetensutvecklingsplanen är inte antagen av nämnden. Vid sammanträdet 2021-10-21 §120 informerades nämnden om att sektor barn och utbildning kommer att använda ett prognostiserat överskott till att köpa in nya möbler och förbättra arbetsmiljön för eleverna.

Som har nämnts tidigare (se avsnitt *Skolinspektionens kvalitetsgranskning år 2020*) genomförde Skolinspektionen en kvalitetsgranskning av grundskolan i Götene kommun under våren 2020. Av Skolinspektionens beslut (2020-04-20) framgår att granskningen identifierade *huvudmannens analys av studieresultat och trygghet* samt *huvudmannens kompensatoriska arbete* som utvecklingsområden. Enligt Skolinspektionens beslut skulle Götene kommun senast 2020-12-14 redovisa vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån identifierade utvecklingsområden och resultatet av dessa åtgärder. Vid sammanträdet 2020-12-17 § 139 tog nämnden del av de vidtagna åtgärderna med anledning av identifierade utvecklingsområden. Av protokollet framgår inte vad dessa åtgärder omfattade och av protokoll från sammanträden under 2021 framgår inte om nämnden har vidtagit andra åtgärder till följd av granskningen.

Vid intervjuer beskrivs att det pågår en bred utbildningssatsning där lärare från samtliga skolor får utbildning kring studiero och trygghet. Satsningen uppges anpassas efter skolenheternas lokala förutsättningar och behov. Det uppges därtill att satsningen inleddes i början av år 2021. Det har inte framgått hur satsningen kommer att följas upp eller utvärderas.

Bedömning

Revisionsfråga 4: Vidtar utbildningsnämnden aktiva åtgärder med anledning av eventuella brister som har identifierats avseende trygghet och studiero?

Delvis.

Vi ser positivt på att det pågår en bred och långsiktig utbildningsinsats som svar på brister avseende trygghet och studiero. Nämnden har informerats om satsningen, vilket vi bedömer är att likställa med att nämnden har fattat beslut om satsningen. Av granskningen har det inte framkommit att nämnden på annat sätt har fattat beslut om att vidta åtgärder rörande trygghet och studiero. Det har inte heller framkommit att nämnden har planerat att följa upp att utbildningsinsatsen har avsedd effekt på kort respektive lång sikt.

Samlad bedömning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Götene kommun genomfört en granskning av nämnden för utbildning, kultur och fritids arbete med trygghet och studiero. Granskningens syfte är att undersöka om nämnden för utbildning, kultur och fritid säkerställer att arbetet med trygghet och studiero sker på ett ändamålsenligt sätt.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att nämnden för utbildning, kultur och fritid **inte helt** säkerställer att arbetet med trygghet och studiero sker på ett ändamålsenligt sätt.

Rekommendationer

Utifrån granskningens iakttagelser och bedömningar lämnar vi följande rekommendationer till nämnden för utbildning, kultur och fritid:

- Utveckla analysen av resultaten i grundskolan med syfte att förstå hur och i vilken omfattning kunskapsresultat och trygghet och studiero påverkar varandra.
- Skapa en tydlig uppföljning eller kontroll för att kunna säkerställa att skolorna, efter uppföljning och analys av trygghet och studiero, vidtar adekvata åtgärder med anledning av de eventuella brister avseende trygghet och studiero som har identifierats.

Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor

Revisionsfråga	Bedömning
1. Följer nämnden på ett tillräckligt sätt upp skolornas arbete med trygghet och studiero i huvudmannens systematiska kvalitetsarbete?	Delvis. Elevenkäten har skapat förutsättningar för att kartlägga elevers trygghet, trivsel och studiero. Det finns en struktur för att följa upp arbetet med trygghet och studiero, inklusive kränkningar, på ett strukturerat och systematiskt sätt. Uppföljningen omfattar skriftligt underlag och muntlig information. Dokumentationen innehåller uppföljning av arbetet med trygghet och studiero och kan, i sin helhet, ge en bild av enskilda enheters eventuella brister inom området. Vi ser positivt på att rapportering görs till nämndens arbetsutskott, men noterar att rapporteringen till nämnden som helhet inom området trygghet och studiero kan utvecklas då den inte fullt ut ger nämnden en samlad och jämförbar bild av enheternas arbete och utmaningar kopplat till trygghet och studiero. Till exempel är det inte möjligt att urskilja enskilda enheters arbete och utmaningar i de dokument som redovisas till nämnden.

<p>2. Får nämnden del av de analyser som skolorna och förvaltningen gör av skolornas arbete med trygghet och studiero?</p>	<p>Delvis. Av protokollsgenomgången framgår att nämnden har tagit del av två av sex enheters kvalitetsredovisningar (där analys ingår). Därtill har kvalitetsdialoger med dessa två skolor samt ytterligare en skola redovisats. Dokument på huvudmannanivå som har redovisats för nämnden innehåller i viss omfattning en analys. Granskningen visar därmed att den rapportering som görs avseende analyser kan utvecklas. Vi ser det som positivt att arbetet med trygghet och studiero har kopplats samman med skolfrånvaro. Dock framgår det inte att trygghet och studiero på samma tydliga sätt följs upp och analyseras tillsammans med elevers kunskapsresultat för att förstå hur och i vilken omfattning dessa resultat påverkar varandra.</p>	
<p>3. Säkerställer nämnden att skolenheterna vidtar åtgärder med anledning av de eventuella brister som har identifierats avseende trygghet och studiero?</p>	<p>Nej Av dokumentation och intervjuer framgår att åtgärder planeras och vidtas på skolenheterna med syfte att stärka elevers trygghet och studiero. Det har dock inte framkommit att det finns någon systematisk och/eller strukturerad uppföljning eller kontroll där nämnden säkerställer att skolorna vidtar åtgärder med anledning av de eventuella brister avseende trygghet och studiero som har identifierats.</p>	
<p>4. Vidtar nämnden aktiva åtgärder med anledning av eventuella brister som har identifierats avseende trygghet och studiero?</p>	<p>Delvis. Vi ser positivt på att det pågår en bred och långsiktig utbildningsinsats som svar på brister avseende trygghet och studiero. Nämnden har informerats om satsningen, vilket vi bedömer är att likställa med att nämnden har fattat beslut om den. Av granskningen har det inte framkommit att nämnden på annat sätt har fattat beslut om att vidta åtgärder rörande trygghet och studiero. Det har inte heller framkommit att nämnden har planerat att följa upp att insatsen har avsedd effekt på kort respektive lång sikt.</p>	

Bilaga. Nationell statistik

Tabell 1. Kunskapsresultat åk 6 läsåret 2020/21. Källa: Skolverket.

Grundskola Läsåret 20/21	Antal elever	Andel (%) som uppnått kunskapskraven (A-E) i alla ämnen
Götene, samtliga huvudmän	156	63,5
Hällekisskolan	21	71,4
Källby gård	35	~100
Ljungsbackenskolan	36	66,7
Lundabyn	20	55
Prästgårdsskolan	44	..

Tabell 2. Kunskapsresultat per skolämne åk 6 läsåret 2020/21. Källa: Skolverket.

Ämne Läsåret 20/21	Total andel (%) med A-E	Flickor andel (%) med A-E	Pojkar andel (%) med A-E
Engelska	85,8	88,1	83,1
Matematik	83,9	81	87,3
Svenska	84,7	90,5	77,8

Tabell 3. Kunskapsresultat åk 9 läsåret 2020/21. Källa: Skolverket.

Grundskola Läsåret 20/21	Antal elever	Andel (%) som uppnått kunskapskraven (A-E) i alla ämnen
Götene, samtliga huvudmän	128	75,8
Götene, kommunal huvudman	128	75,8
Liljestensskolan 2	124	78,2
Lunden

Tabell 4. Kunskapsresultat per skolämne åk 9 läsåret 2020/21. Källa: Skolverket.

Ämne Läsåret 20/21	Total andel (%) med A-E	Flickor andel (%) med A-E	Pojkar andel (%) med A-E
Engelska	92,2	92,2	92,2
Matematik	87,5	89,1	85,9

Svenska	94,9	95	94,8
---------	------	----	------

Tabell 5. Skolinspektionens Skolenkät. Studiero åk 5. Våren 2021.

Grundskola	Totalt	Flickor	Pojkar
Hällekisskolan	6,9	6,7	7,0
Källby gård	4,5	4,4	4,7
Ljungsbackenskolan	5,9	6,1	5,7
Lundabyn	4,4	3,8	4,9
Prästgårdsskolan	7,3	7,0	7,7
Samtliga medverkande skolenheter i Götene kommun	6,0	5,7	6,2

Tabell 6. Skolinspektionens Skolenkät. Studiero åk 9. Våren 2021.

Grundskola	Totalt	Flickor	Pojkar
Liljestensskolan 1	4,9	4,7	5,1
Liljestensskolan 2	5,0	4,6	5,3
Samtliga medverkande skolenheter i Götene kommun	5,0	4,7	5,3

Tabell 7. Skolinspektionens Skolenkät. Trygghet åk 5. Våren 2021.

Grundskola	Totalt	Flickor	Pojkar
Hällekisskolan	9,1	8,7	9,2
Källby gård	7,6	6,6	9,0
Ljungsbackenskolan	8,9	8,7	9,1
Lundabyn	6,9	5,3	8,2
Prästgårdsskolan	9,3	9,0	9,6

Samtliga medverkande skolenheter i Götene kommun	8,6	7,9	9,1
--	-----	-----	-----

Tabell 8. Skolinspektionens Skolenkät. Trygghet åk 9. Våren 2021.

Grundskola	Totalt	Flickor	Pojkar
Liljestensskolan 1	8,4	8,3	8,5
Liljestensskolan 2	8,2	8,3	8,1
Samtliga medverkande skolenheter i Götene kommun	8,3	8,3	8,2

Tabell 9. Skolinspektionens Skolenkät. Förhindra kränkningar åk 5. Våren 2021.

Grundskola	Totalt	Flickor	Pojkar
Hällekisskolan	8,5	8,4	8,8
Källby gård	7,2	6,8	7,9
Ljungsbackenskolan	8,7	9,0	8,4
Lundabyn	7,9	7,7	8,1
Prästgårdsskolan	9,1	8,9	9,5
Samtliga medverkande skolenheter i Götene kommun	8,4	8,2	8,7

Tabell 10. Skolinspektionens Skolenkät. Förhindra kränkningar åk 9. Våren 2021.

Grundskola	Totalt	Flickor	Pojkar
Liljestensskolan 1	6,3	6,1	7,1
Liljestensskolan 2	6,0	5,6	6,4
Samtliga medverkande skolenheter i Götene kommun	6,3	5,9	6,8

2022-01-14

Peter Aschberg

Jenny Nordqvist

Uppdragsledare

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av revisorerna i Götene kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 2021-10-08. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.

